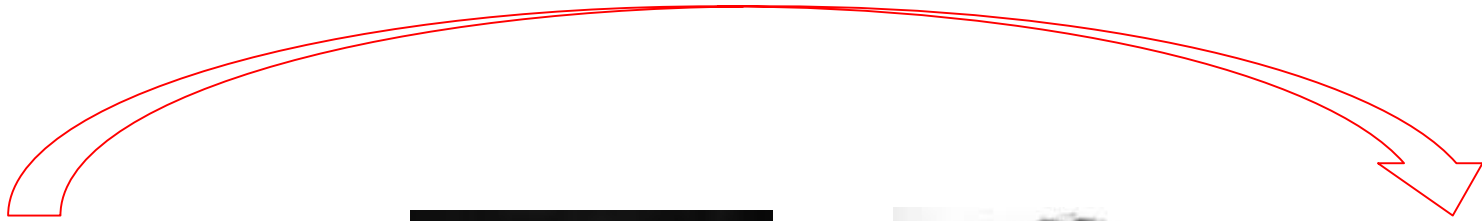
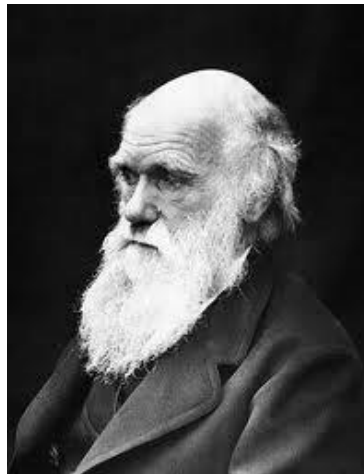

A - Taxonomie a systematika

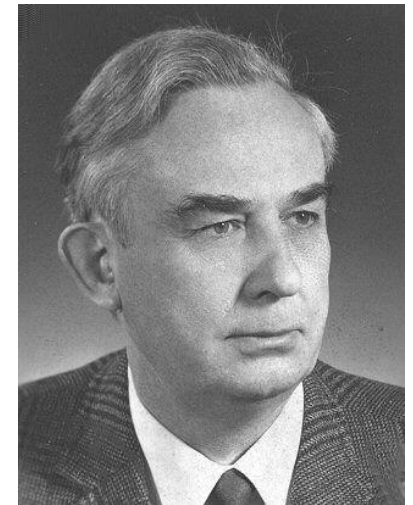
Carl Linné

1

2

Willi Hennig

Dva pohledy na systematiku

- ✓ Carl Linné (pol. 18. st.) vs. Willi Hennig (pol. 20. st.)
- ✓ umělý vs. fylogenetický (přirozený) systém
- ✓ řád vs. evoluce
- ✓ deskripce vs. proces

Carl Linné: Systema Naturae,
10. vydání, 1758 (1.ed. 1735)

- Hierarchické třídění
- Binomická nomenklatura
- Princip priority

Taxon: skupina organismů
disponující souborem stejných
znaků

Mezinárodní komise pro zoologickou
nomenklaturu

Systematika: třídění taxonů s
cílem vytvořit systém

7 700 rostlin → 4-100 mil. druhů
4 400 živočichů → 1,75 mil. druhů

Deskriptivní systematika = popis taxonů a jejich katalogizace (=tel. seznam)
Třídění na základě podobností znaků (taxonomický systém, umělý systém)

Standardní klasifikace (linnéovská) vs kladistika (fylogenetická)

Druh (*species*) vs speciace (evoluční událost)

Podobnost (popis) vs příbuznost (proces)

Umělý systém vs přirozený (fylogenetický) systém

Existuje **jediný** přirozený systém, který je obrazem jednou proběhlých evolučních procesů a změn (= fylogenetický s.)

✓ hierarchie linnéovských kategorií

regnum	říše	Animalia	
phylum	kmen	Chordata	Vertebrata
divisio	oddělení		Gnathostomata
classis	třída	Mammalia	Theria
ordo	řád	Carnivora	Placentalia
familia	čeleď	Canidae	Fissipedia
genus	rod	Vulpes	
species	druh	Vulpes vulpes	

super = nad

sub = pod

Kladistika (Willi Hennig) - fylogenetická systematika

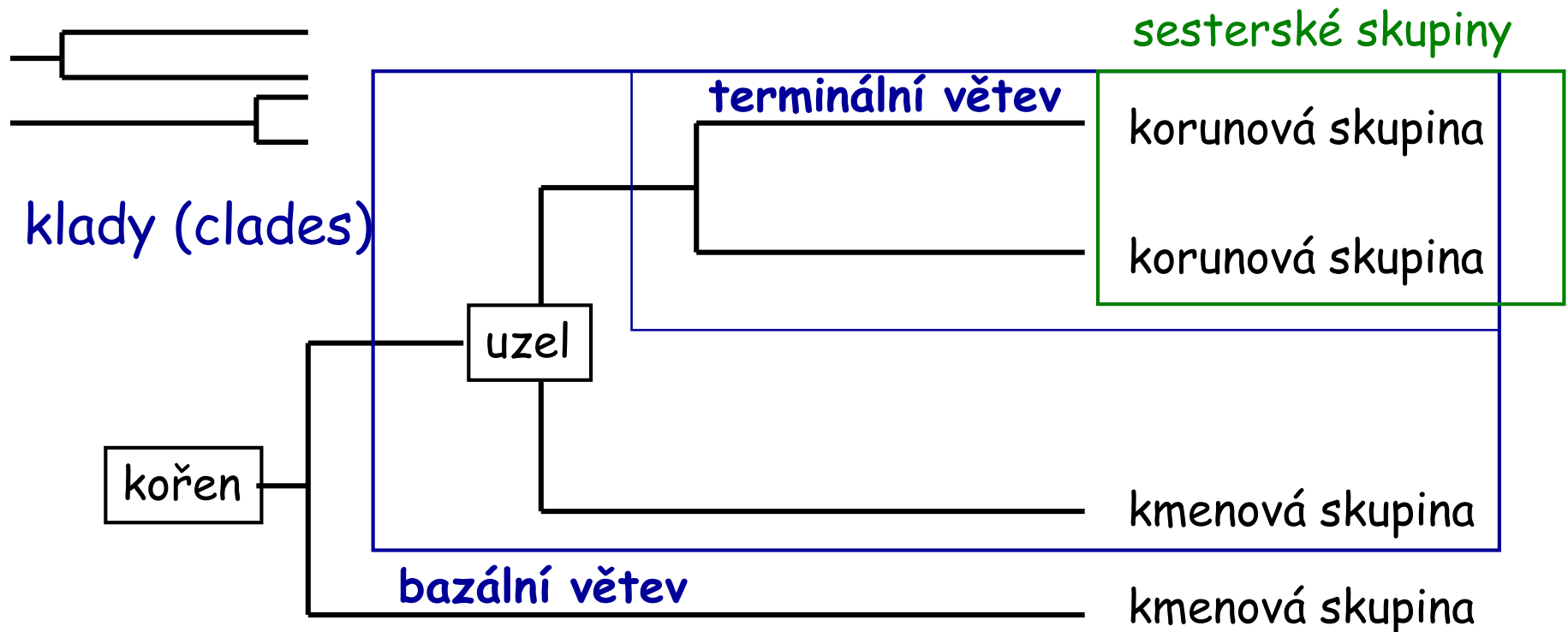
dichotomická diverzifikace

kladogram - hypotéza o příbuzenských vztazích

(společný předek = kořen, root),

• štěpení evolučních linií (= uzel, node)

dendrogram, fylogenetický strom

Klasifikace taxonů z evolučního hlediska (kladistika)

Vznik ze společného předka - A

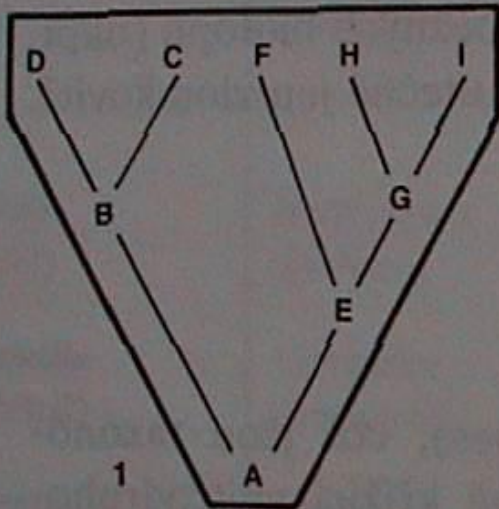
Nejednotný původ - B, E

všichni potomci

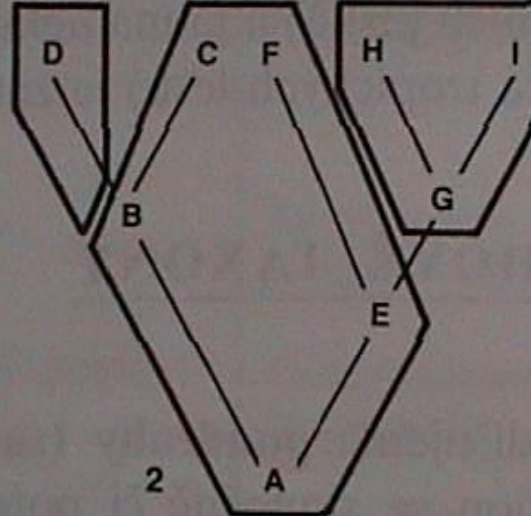
ne všichni potomci

více předků

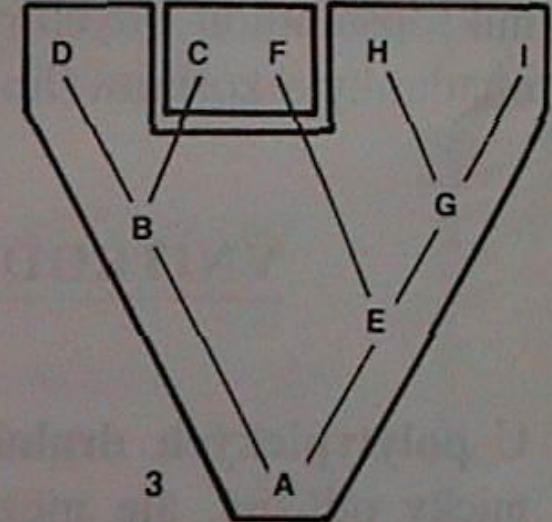
ABCDEFGHI

ABCEF

CF

1. monofyletický

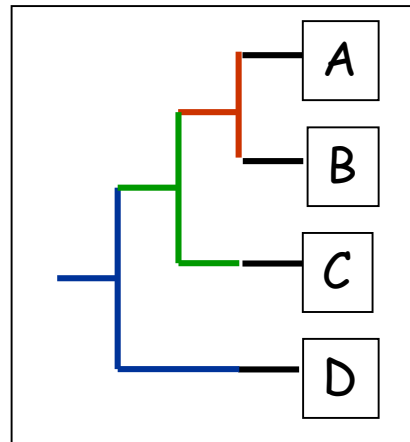
2. parafyletický

3. polyfyletický

Kladistika hodnotí jen monofyletické taxony

Klasifikace

1. Určení monofyletických dílčích skupin s unikátními synapomorfiemi (shlukování).
2. Hledání sesterských vztahů mezi monofyletickými taxony (další synapomorfie širšího rozsahu)
3. Vytvoření úplného souboru genealogických hypotéz pro daný soubor taxonů - KLADOGRAM

Znaky:

strukturální, biometrické, cytotoxonomické, ontogenetické, fyziologické, biochemické, ekologické, etologické, biogeografické, paleontologické, **molekulárně genetické**

hodnocení znaků - evoluční vážení:

Homologie - podobnosti zděděné od společného předka

Homoplazie - podobnosti v nehomologických znacích

konvergence - nezávislé podobnosti vzniklé různými evolučními událostmi

||

analogie - podobnosti vyvolané vykonáváním stejné funkce

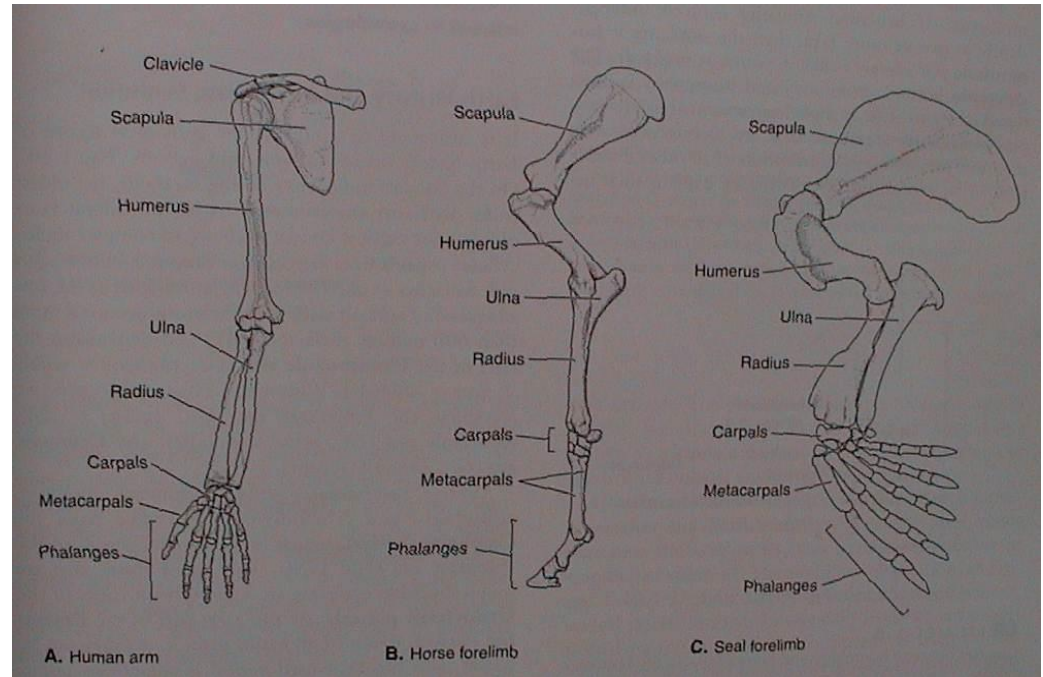
Kladistika používá jen homologické znaky

Homologie

člověk

kůň

tuleň

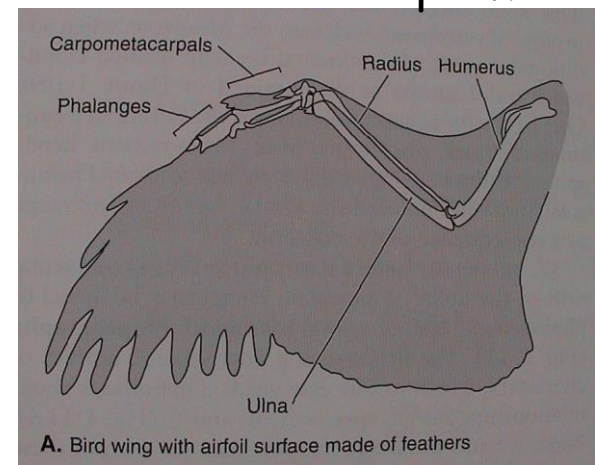
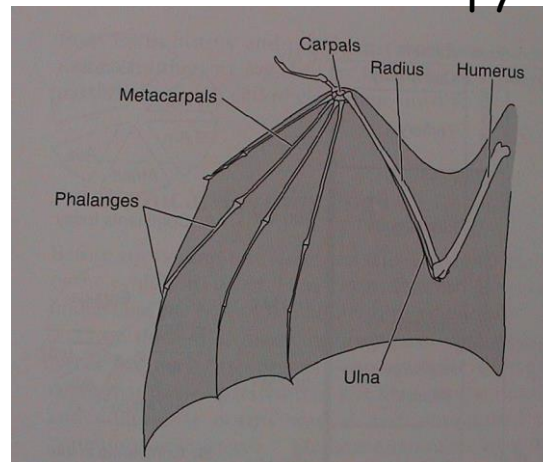
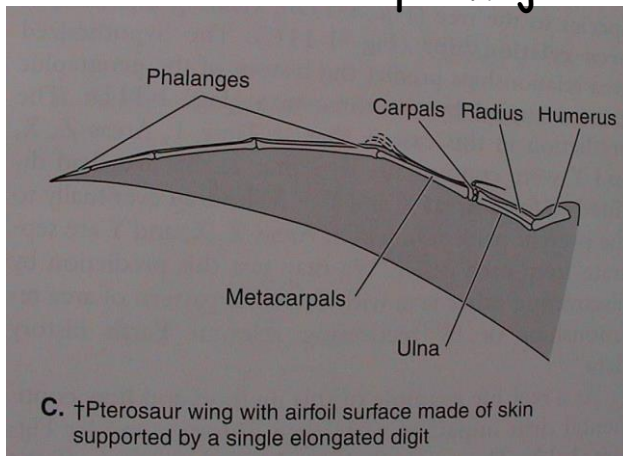

Analogie

ptakoještěř

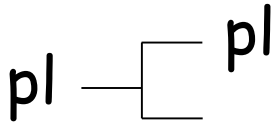
netopýr

pták

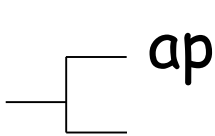

Homologie

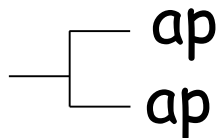
Pleziomorfie : dříve vzniklý stav homologického znaku, jeho primitivnější situace existuje u předka

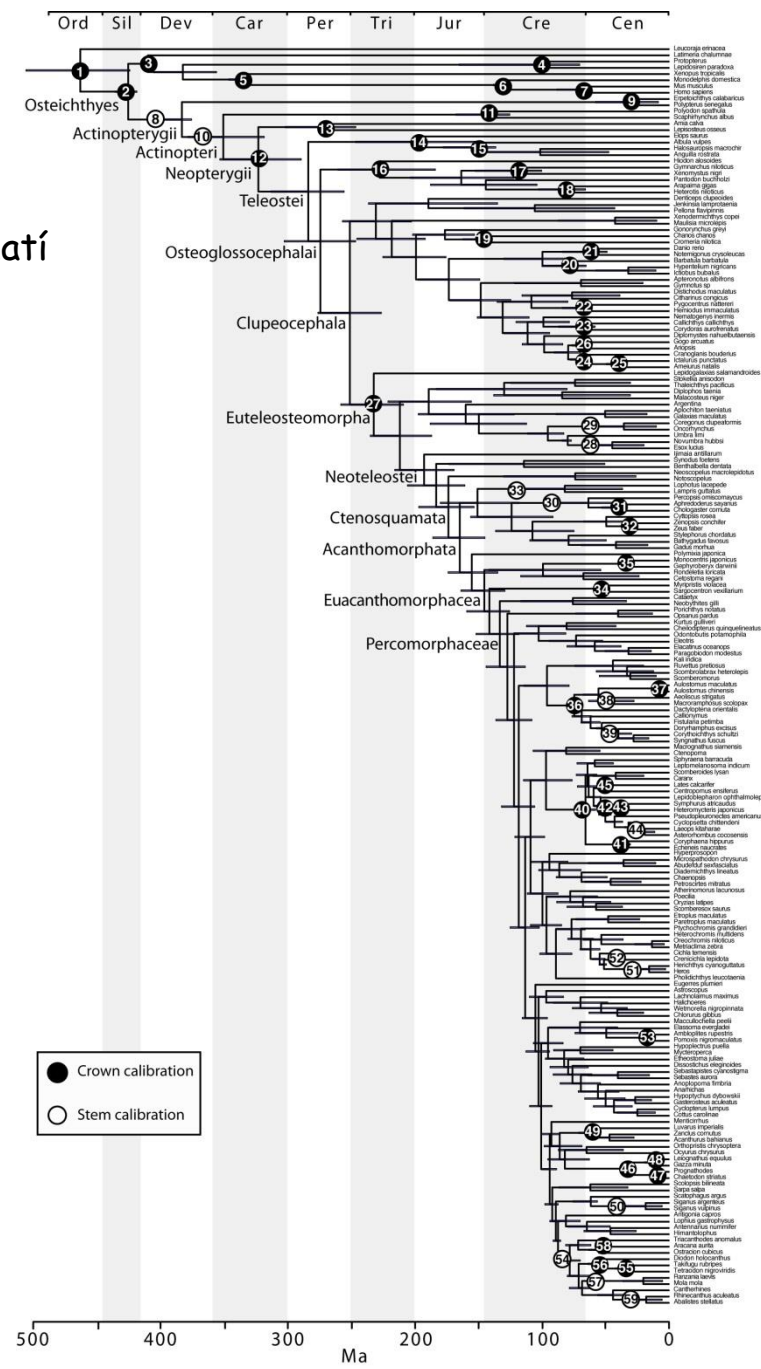
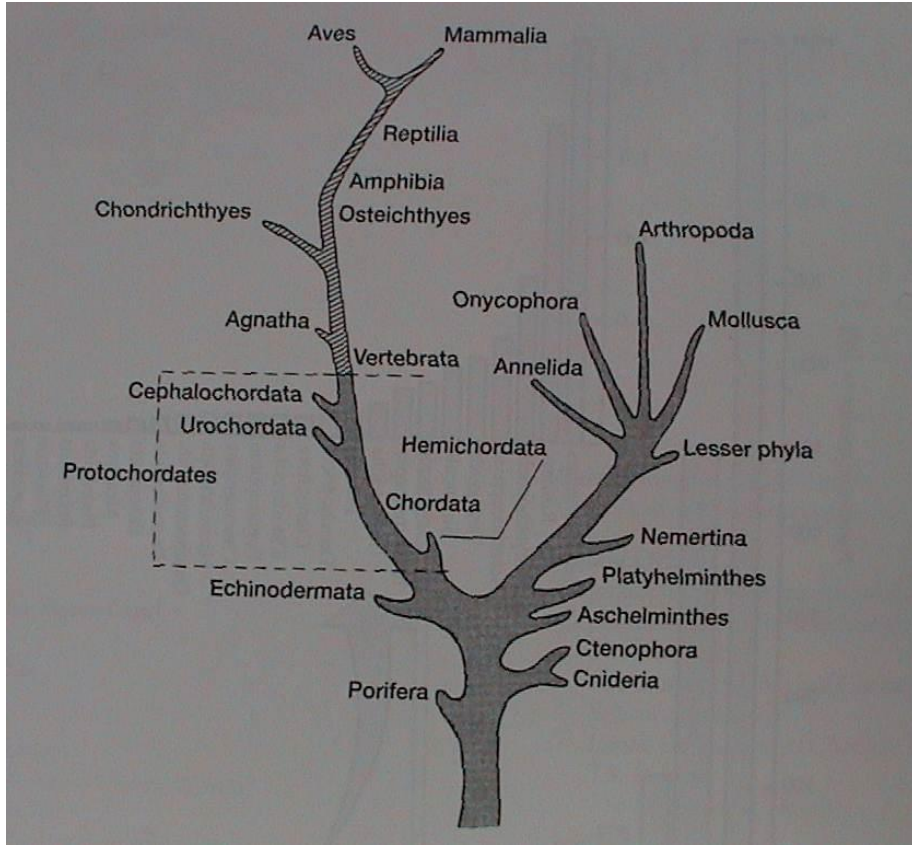
Apomorfie : později vzniklý, odvozenější stav, vyskytující se u potomka

- ✓ **synapomorfie**: společný výskyt odvozených homologických znaků vzniklých jedinečnou evoluční událostí již u výlučného společného předka - monofyletický původ komplexu taxonů charakterizující skupinu druhů

Teleostei - kostnatí

500 400 300 200 100 0 Ma

